

Norvég emlékeink

2009. január 22. Ferihegy 1-es terminál. Búcsú a családtól, mosoly, könnyek. Nem olyan hosszú az a négy hónap. Vigyázatok magatokra, egymásra –bízattak. És felszállt a gép. Elindultunk Norvégia fővárosába, Oslóba. Elsők voltunk a Budapesti Állatorvosi Egyetemről, akik Erasmus ösztöndíjjal Norvégiában tanulhattunk. Ut az ismeretlenbe, a hideg, északi országba, a vikingek leszármazottaihoz, a fjordok, a hó és a téli sportok birodalmába. Izgultunk. Először amiatt, hogy hogyan jövünk majd ki egymással, mert bár évfolyam- és csoporttársak voltunk több, mint négy éve, különösebben nem ismertük egymást. Mindketten zenélünk, ez közös. Izgultunk, hogy milyen lesz a gyakorlat, vajon elég lesz-e az angol nyelvtudásunk, megértjük-e a norvégokat? Norvégul nem tudtunk és most sem tudunk.

A repülőutat végigbeszélgettük, kezdésnek nem volt rossz, majd szerencsésen landoltunk Rygge repterén. Norvég földön voltunk, irány Oslo. A buszterminálban egy kedves ismeretlen ismerős, egy operaénekes fiatal asszony várt ránk, akivel az elmúlt hónapokban emaileztünk. Egy barátnő barátnőjének a barátnője. Kicsi a világ. Elfoglaltuk a szállásunkat; egyszemélyes szobák, a folyosón hét ilyen volt. Közös mosdó és konyha. Egymással szemben lévő szobákba kerültünk. Ha kinyitottuk az ajtókat, olyan volt, mintha egy szobában laktunk volna. Este megismerkedtünk szomszédainkkal és olasz évfolyamtársnőnkkel, Francescával.

Másnap vele együtt mentünk be az Oslói Állatorvosi Egyetemre, hogy elintézzük hivatalos papírjainkat. Kaptunk diákigazolványt, sok-sok tájékoztató anyagot, függőnyt a szobáinkba, kedves és bátorító szavakat a koordinátorunktól. Elindultunk felfedezni a várost, a Trafikantenben vettünk utazókártyát és diákigazolványt. Este International Coffee Hours-ra mentünk, ahol magyar diákokkal találkoztunk. Médiát tanuló fiatalokkal, akikkel később nagyon jó barátok lettünk. Innen továbbmentünk az Operacaféra, ahol a kedves ismerős, a már nem is annyira ismeretlen ismerősünk énekelt.

Szombaton felfedeztük a Királyi Palota, a Nemzeti Színház, a Városháza s az Akershus környékét. Este a Norvég--Magyar Egyesület újévi rendezvényén voltunk, ahol norvégiai létünket nagyban meghatározó magyarokkal ismerkedtünk meg. Vasárnap újdonsült magyar és olasz ismerőseinkkel kirándultunk a Frognerseteren, ahova földalatti, T-bane visz fel. Ez Európa legnagyobb szintkülönbséget, 460 métert megtevő metrója. Elvárásolt minket a kilátás, a 80 cm-es hó, a havas fák, a sífutó és szánkózó norvégok. Hógolyóztunk, beszélgettünk, sétáltunk, magunkba szívtuk a friss levegőt. Pesti levegőhöz szokott tüdőnk fellélegzett, kitisztult. A magyar vizsgaidőszakot hátunk mögött hagyva vidáman néztünk elébe a 13 hét gyakorlatnak.

Gyakorlatunkat rotációs rendszerben töltöttük, majdnem minden héten másik klinikára voltunk beosztva, de mindenhova együtt. Rajtunk kívül még két olasz és két spanyol cserediák volt. Velük voltak közös heteink, de mindig voltak velünk norvég diákok is. Akárcsak Magyarországon, itt is öt éves az állatorvos- képzés, azzal a különbséggel, hogy az utolsó másfél év csak gyakorlat, és dönteniük kell, hogy milyen irányba szeretnének szakosodni. A norvég diákok a kisállat, a ló, a nagyállat, az éllel-

miszer-higiénia és a halgazdálkodás közül választhatnak. Nálunk ilyen szakosodásra nincs lehetőség, általános diplomát kapunk és majd később, a diploma megszerzése után lehet szakosodni. Ötödévesként jöttünk ki, itt most negyedéves hallgatókkal voltunk egy rendszerben.

Az első hetünket a kisállat klinika ambuláns részén töltöttük. Mi vettük fel a kór-előzményt, mi csináltuk a klinikai vizsgálatokat, a vérvételeket, kanulálásokat, kandúrherélést. Röntgenre és ultrahangra kísértük a betegeket, majd az orvosokkal együtt kielemeztük a digitális röntgenképeket. Minden orvos és asszisztens, de a legtöbb tulajdonos is nagyon jól beszélt angolul. Segítőkészek, nyugodtak, kiegyensúlyozottak voltak az orvosok, a tulajdonosok és az állatok többsége. Számunkra ismeretlen norvég kutyafajtákkal találkoztunk.

A második hetet a kisállat sebészetén töltöttük. Mindegyik beteg kórtörténetét átbeszéltük, klinikai vizsgálatokat végeztünk, asszisztáltunk a műtéteknél. Egy nap átlagosan három-négy műtét van, míg Magyarországon nem ritka, hogy a két műtőhelyiségben tiz-tizenkét műtéti beavatkozást végeznek.

A következő öt hetet nagyállatok mellett töltöttük. Szakmai szempontból az egyik legérdekesebb hetünkön gazdaságlátogatások voltak. Mikrobusszal mentünk ki szarvasmarha- és sertésletelepekre. A borjak szarvtalanításának minden lépését mi csinálhattuk, végbélen keresztül történő vemhesség-vizsgálatokat végeztünk, malacokat heréltünk, sertéseket oltottunk, vakcináztunk. A szülészetén eltöltött hét is nagyon hasznos volt, mert végre sikerült tapintanunk ló petefészket rektálisan, szarvasmarhavemhesség diagnosztikáját gyakorolhattuk. Számunkra nagyon érdekes volt, hogy a sertések vemhesség-diagnosztikájában rektális vizsgálatot is végeznek, Magyarországon csak az ultrahangos módszert alkalmazzák. A szarvasmarha rektális vizsgálata nem volt már idegen számunkra, de most bőven volt idő és állat a gyakorlásra. Mindeközben a norvég diákokkal beszélgettünk, kérdeztük őket a diákéletéről, a tanulmányaikról, próbáltuk megismerni az egyetemüket, a szokásaikat, a tanulmányi rendszerüket. Nagyon sok norvég diák tanul Magyarországon, a mi karunkra is sok hallgató jár. Nálunk a magyar nyelvű képzés mellett öt éves angol képzés és két éves német nyelvű oktatás is folyik. Az ötödéves angol nyelvű évfolyam ötven diákjából húsz norvég. Az egyik norvég évfolyamtársunk tanított meg minket néhány szóra, néhány alap norvég kifejezésre, és segített a szálláskeresésben is. Norvégiában éreztük, hogy mennyit veszítettünk azzal, hogy csak a negyedévben kezdődő kötelező ügyeleteken találkoztunk és beszélünk először külföldi hallgatókkal. Egyrészt gyakorolhatnánk az angolt, de ami még fontosabb, nemzetközi kapcsolatokat építhetnénk ki, barátságok születhetnének. Na, majd megpróbálunk változtatni ezen és külföldi hallgatótársainkkal legalább a klinikán beszélgetésbe elegyedünk!

A húsvéti szünet előtt egy hetet újra a kisállat klinikán töltöttünk, majd a szünet után a kisállat belgyógyászatra voltunk beosztva. Áprilisban két hetet a ló klinikán töltöttünk, ahol sántaságvizsgálatokon vettünk részt, endoszkópoztunk, terheléses EKG vizsgálatokat követtünk nyomon, és az eredményeket közösen elemeztük ki. A két hét alatt kólikás lóval nem találkoztunk, pedig a hasi emésztőszervek görcse és esetleges helyzetváltozása sajnos gyakori probléma lovaknál, ami sokszor azonnali műtéti beavatkozást igényel. Nem vagyunk lovasemberek, ezt megérezik a lovak. Emiatt nem bántuk, hogy az utolsó, a búcsúhetünket az ambuláns kisállat klinikán

töltöttük, ott, ahol három hónappal ezelőtt elkezdtük. Minden segítséget megköszönve búcsúztunk az orvosoktól és a diákoktól, nagyon jól éreztük magunkat.

Amikor eldöntöttük, hogy beadjuk jelentkezésünket az oslói gyakorlatra, nem gondoltuk, hogy Norvégia, és a főváros, Oslo ennyire elvarázsol és magával ragad minket. Úgy véljük, hogy csupán a gyakorlat és az oslói múzeumok nem lettek volna elegek ahhoz, hogy visszavágyjunk, és életünket kissé átformálja ez a négy hónap kint tartózkodás. Ehhez az kellett, hogy olyan csodálatos embereket ismertünk meg, mint Kovács Ferenc és felesége, Ágnes, Lucia néni, valamint a kint élő fiatal magyarok.

Kovács Ferencet második napunkon ismertük meg a Norvég- Magyar Egyesület Újévi estjén, és ekkor kaptunk meghívást egy magyar dzsesszestre. Azon az estén találkoztunk újra a médiát tanuló pécsi diákokkal, akikről kiderült, hogy ők is a Sogn diákszállóban laktak, és az Oslói Egyetemen Média és kommunikációs intézetében tanultak. Ekkor kezdtünk el igazán beszélgetni a srácokkal és a hétvégére már közös múzeumnézést szerveztünk. Felkerültünk Ferenc levelezőlistájára, amin keresztül értesültünk a koncertekről, kiállításokról, tulajdonképpen minden kulturális dologról, ami Oslóban történt. Részt vettünk pl. Ferenc Németh Lászlóról szóló irodalmi estjén. Annyira jó volt végre nem szakmai előadásokat hallgatni, újra "irodalom órán" ülni, és ezáltal teljesen feltöltődni. Most már értjük, miért kell távol tartania magát az embernek attól, hogy szakbarbárrá váljon.

Végigjártuk médiás barátainkkal, elsősorban Zolival és Márkóval a Bygdøy félsziget múzeumait, megcsodáltuk a viking hajókat, a Fram múzeum hatalmas sarkkutató hajóját. A Néprajzi Múzeumba épp a számik nemzeti ünnepén mentünk, így rénszarvashúst kóstolhattunk és számi sátorban számi kávéit iszogattunk. Tulajdonképpen a lappok, akik Lappföldön élnek, a Norvégiában élő számiknak felelnek meg, őshonosak a skandináv országokban. Szinte majdnem minden múzeumban olvashattunk róluk, megcsodálhattuk színes ruháikat, szánjaikat.

Hatalmas hősesében vettünk részt februárban a 150 éve született Knut Hamsun, Nobel-díjas norvég író ünnepségsorozatának nyitó estjén, amikor a Nemzeti Színház-tól indulva egy korhű szabadtéri játéknak, az Éhség című kisregény dramatizált változatának voltak részesei. Fél óra séta volt a Szent Olav térig, közben meleg levest kortyoltunk (az utcán osztogatták, mint Hamsun idejében a népkonyhákon). Ekkor még nem tudtuk, amit pár hónappal később a repülőn hallottunk, hogy Pesten játszóak Knut Hamsun Éhség című darabját. Ott a helyünk!!!

Ferentől értesültünk a Norwegian olcsó repülőjegyeiről, és a fiúkkal, Zolival és Márkóval fejünket összedugva elhatároztuk, hogy ellátogatunk a Sarki Fény és az Éjféli Nap hazájába, az Északi-sarkkörön fekvő Tromsø városába. Norvég kintlétünket jellemezte, hogy szinte minden megoldódott felesleges görcsölések nélkül, és minden úgy alakult, hogy a legjobb lett. Tromsøi szálláskeresésben voltunk, amikor jött az e-mail Ferentől, hogy él ott egy magyar férfi családjával, aki szívesen lát minket, elalhatunk nála. Francesca, az olasz lány, aki velünk jött, erre csak annyit mondott, hogy kezdi megszokni, hogy mindenhol vannak magyarok Norvégiában. Majdnem ugyanannyit repültünk északra, mint amennyit Budapesttől Oslóig. Több mint 3000 km-re voltunk családuktól. Egyszerre volt félelmetes és lenyűgöző, ilyen messzire még sohasem utaztunk. Felkészültünk a legnagyobb hidegre, hiszen a sark-

körön már illik röpködni a mínuszoknak, de óriási meglepetésünkre és egy kicsit talán csalódásunkra is, eső fogadott minket. Eső Norvégiában. Még ilyet se láttunk itt, csak havat, havat, havat! Állítólag fél évszázada nem esett ennyi hó Osloban, mint ezen a télen. Szerencsések voltunk - ebből a szempontból is. Tromsøben kevesebb volt a hó, mint Oslóban! Kisebb kalandozás után megtaláltuk vendéglátónk házát, lepakoltunk és nyakunkba vettük a várost. Megcsodáltuk a főutcat, a Művelődési központtal szemben lévő kis katolikus templomot, betértünk a Polarmúzeumba, ahol Roald Amundsen életét, utazásait mutatták be, és számos dolgot az északi sarkkörön túli vadászatairól is. Hazafelé sétálva gyönyörködtünk e sziget csodálatos fényeiben, ami sajnos még nem a Sarki Fény volt. Este házigazdánkkal beszélgettünk, sok volt a közös élmény, mert Péccett volt Ő is kollégista. Másnap a Polária Múzeumba látogattunk, ahol etetés, úszás és játék közben láttunk három szakállas főkát. Félóránként volt filmvetítés, Svalbard állatvilágába repített minket. Átmenet a mozi és a planetárium között. A múzeum után átsétáltunk a hídon és megnéztük a híres modern templomot, sajnos csak kívülről, mert épp felújítás alatt állt. Estére terveztük a nagy "Sarki Fény Felderítő Expedíciót". Busszal mentünk ki a városból, ami azt jelentette, hogy ámentünk a hídon és elhagytuk a szigetet, a busz végállomásán szálltunk le, és jó egy órát túráztunk a 30-50 cm-es hóban a hegyek között. Már nem zavart a város fénye, csodálhattuk az eget. Csodálhattuk volna, ha nem lett volna felhős! Ez bizony pech volt a javából!! Itt-ott feltűnt egy-egy csillag, de a zöld-vörös-villogó Sarki Fényt nem láttuk. El voltam keseredve. A fiúk próbáltak felvidítani, és Zoli még meg is jegyezte, hogy ne aggódj Rita, majd holnap, amikor felszállunk a repülővel és elhagyjuk a felhőket, akkor gyönyörködünk a Sarki Fényben. Viccnek szánta, mi mosolyogtunk rajta... Hétfőn megnéztük a Tromsø Múzeumot, ahol sok érdekeset tudtunk meg a Sarki Fény keletkezéséről, ami tulajdonképpen a légkörbe behatoló töltött részecskék által keltett időleges fényjelenség. Délután elbúcsúztunk szállásadónktól, és repülőre szálltunk. Átvágva a felhőkön kipillantottam az ablakon, hogy talán mégis láthatunk valamit... egy csillag tűnt fel, majd jobban kitekintve elállt a szavam, és csak karjelzésekkel és mindenféle nemzetközi jelzéssel hívtam fel a fiúk és Francesca figyelmét, hogy ott van, ott látható egy zöld csík, ami tuti a Sarki Fény! Rátapadtunk az ablakra és egymást nyomorgatva alig akartunk hinni a szemünknek! És ekkor a pilóta lekapcsolta a szárnyfényeket és bement a hangosbemondóba, hogy jobbra az égbolton a Sarki Fény látható. Fél percünk volt csodálni ezt az égi jelenséget, a kis csíkról kiderült, hogy az egész égboltot beborítja, csak a repülő fénye ennyire elnyomta. Aztán kigyúltak a fények, és a szemünk elől eltűnt a csoda. Visszahuppanunk az üléseinkbe és a teljes katarzis érzésének adtuk át magunkat. Láttuk, szinte fel se fogjuk. Igaza lett Zolinak, tényleg a repülőből láttuk! Percekig meg se bírtunk szólalni, engem a sírás környékezett. Ide (is) vissza kell jönni, még egyszer látni a Sarki Fényt, illetve visszajönni ide júniusban, amikor nem megy le a Nap.

Február végén életünk egyik legizgalmasabb élményében volt részünk: kutyaszánoztunk. Osloból busszal mentünk Fagernesig, onnan kocsival vittek minket Nøsenbe. Az első dolgunk a kutyák megszemlélése volt, szakmai ártalom! Egy gyors ebéd után Varga Péter és barátja, Kenneth igyekeztek belőlünk pár óra erejéig kutyaszánost faragni. Az első és egyetlen szabály: „Soha ne engedd el a szánt!” Indulás előtt még egy jó tanácsot kaptunk, mely úgy szólt, hogy igyekezzünk a szánon ma-

radni. Az első borulás után rájöttünk, hogy ez a sport mégsem olyan egyszerű, mint amilyennek tűnt, és a szán sem annyira stabil, mint mi azt előtte gondoltuk. A kötelező pár esés után már élvezni is kezdtük a száguldást a havon. Fel se tűnt, hogy 25 km-t tettünk meg alig másfél óra alatt! A kutyákon szinte meg se látszott, hogy ennyit futottak, pedig még az emelkedőn is fékeznünk kellett. Ellenben mi nagyon elfáradtunk. Egy hét kellett ahhoz, hogy elmúljon az izomlázunk, hogy harci sebeink begyógyuljanak.

Március végén Zolival, Márkóval és két cseh lánnyal Koppenhágába látogattunk. Délután indult a hajó, így még volt alkalmunk egy kicsit napozni is, bár a szél meglehetősen hideg volt. Este jót táncoltunk szeretett ABBA-együttesünk dalaira, majd hagytuk, hogy a hullámok ringassanak álomba. Reggel korán keltünk, hogy láthassuk Hamlet várát, amint elhaladtunk mellette. Miután kikötöttünk, első utunk a kis hála-ánya szobrához vezetett. Meglepett minket, hogy Koppenhágában már nem volt hó. Helyette rengeteg tavaszi virágot találtunk: tele volt a város krókusszal, nárcisszal. A rendelkezésünkre álló 7 órát igyekeztünk maximálisan kihasználni, annyit néztünk meg a városból, amennyit csak tudtunk: a városházát, a palotát, Andersen szobrát, a Csillagvárat. Végül az Operával szemben közösen ebédeltünk. Ide is vissza kell még jönni!

A négy hónap alatt több vendégünk is akadt, március végétől szinte minden második hétvégén jöttek hozzánk rokonok, barátok. Újra és újra bejártuk a várost, a múzeumokat, a Nemzet Galériában már nemcsak a festmények, de a biztonsági őrök is ismerőseink voltak. Jó lenne, ha Pesten is mennénk ennyiszor múzeumba! Március végén kipróbáltuk a 2,5 km hosszú oslói szánkópályát. A húsvéti szünetben ellátogattunk Lillehammerbe, túráztunk az erdőben. Nem túl sok nemzetközi kapcsolatunk született, viszont annál több magyar barátság! Minden hónapban részt vettünk a MIN, Magyarok i Norge nevezetű fiatalokból álló társaság által szervezett összejöveteleken.

Utolsó közös utazásunkra április végén került sor, amikor elrepültünk a fjordok és az esernyők városába, Bergenbe, ahol szinte mindig esik az eső. Mi szárazon megúsztuk. Az óváros, a Bryggen meglepetése után elsétáltunk a Természet-tudományi Múzeumba, ahol a különböző csontvázak áttanulmányozásával anatómiai ismereteinket bővítettük. Szállásadónkkal, egy norvég fiatalemberrel megmásztuk a Fløyent, ahonnan gyönyörű kilátás nyílt a fjordra. Majd a norvég szokásoknak megfelelően mi is kipróbáltuk a szabadban grillezést. Váratlanul ért, amikor húsz piros nadrágos fiatal libasorban felsorakozott mögöttünk, és percekig követtek és utánoztak minket. Később megtudtuk, hogy az érettségire készülő diákok május 17-ig, a nemzeti ünnepükig ebben a ruhában mázskálnak a városban, ebben járnak iskolába, és mindenféle vicces dolgot művelnek. Így készülnek az érettségire?! Érdekes lenne, ha nálunk is bevezetnék ezt a szokást... Hibát követtünk el, amikor megvettük a repülőjegyeket, és nem vonattal jöttünk, mert a hét órás vonatút a fjordokon, hegyen-völgyön át jön, és Norvégia legszebb arcát mutatja. No de se baj, még egy ok arra, hogy visszajöjünk!

2009. április 29. Véget ért a gyakorlat, véget ért közös kalandunk. Búcsúztunk egymástól és Oslótól, Norvégiától. Változtunk ez alatt a 4 hónap alatt, reméljük jó irányba. Tetszik a norvégok lazasága, nyugalma, kiegyensúlyozottsága. Ezt haza kel-

lett hoznunk. Ahogy azt a sok mosolyt, nevetést, optimista szemléletet, amit a magyaroktól és norvégoktól kaptunk. Gyakorlatnak indult, egy életre szóló négy hónap lett belőle. Már nem csak évfolyam- és csoporttársak vagyunk, barátok lettünk. Teljes mértékben igazak ránk, és minden emberi kapcsolatra Agnes Replier szavai: „nem tudunk tiszta szívből szeretni valakit, akivel még sohasem nevtünk együtt”.

Budapest, 2009. augusztus

Sárközi Rita
Sunyál Orsolya

Sárközi Rita (jobbról) 2004-ben kezdte meg tanulmányait a Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Karán állatorvos szakon. 2008-ban Hollandiában volt nyári gyakorlaton, 2009. tavaszán Oslóban, az Állatorvosi Egyetemen. Negyedévesként kutatói munkát végzett a Járványtan Tanszéken, nem kizárt, hogy az egyetem után Phd képzésre jelentkezik. Jelenleg egy pesti rendelőben van gyakorlaton. 14 éve oboázik, az Állatorvosi Koncert főszervezője. Szeret olvasni, táncolni, gitározni, de még inkább a családi, baráti körben beszélgetni. Sunyál Orsolyával tagjai az Állatorvosi Fűvös-ötösnek.

Sunyál Orsolya (balról) utolsó éves állatorvostan-hallgató. Végzés után kisállat rendelőben szeretne dolgozni, ami-

mozgalmas, változatos munka. 2009. tavaszán az oslói Állatorvosi Egyetemen volt gyakorlaton. Szabadidejében szeret olvasni, kirándulni, színházba, koncertre járni. 14 éve klarinétozik, zenekarban játszik. Az egyetemen az Állatorvosi Koncertek rendszeres szereplője. Egy kiemelten közhasznú szervezet alapító tagja, mely a *felelős állattartást* igyekszik meghonosítani Magyarországon. Az egyesületnél levő állatok kezelésében, ellátásában, szocializálásában, gazdához juttatásában segít.